

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji

**Informacja o sposobie wykorzystania środków finansowych
Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej
w części postpenitencjarnej
w 2013 roku**

Warszawa, maj 2014 roku

Informacje wstępne

Zgodnie z planem finansowym Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w roku 2013 przychody przeznaczone na realizację zadania publicznego – pomocy postpenitencjarnej udzielanej osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin oszacowano na 16 130 000 zł.

Źródła przychodów Funduszu jakie mogą być przeznaczone na udzielanie pomocy postpenitencjarnej określone są w art. 43 § 7 pkt. 2-5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny wykonawczy* (Dz.U. Nr 90, poz.557, z późn. zm.) – dalej: „k.k.w.”, przy czym podkreślić należy, że głównym źródłem są potrącenia w wysokości 10% wynagrodzenia przysługującego za pracę skazanych zatrudnionych w formach określonych w art. 121 § 2 k.k.w. (ok. 99% wszystkich przychodów na pomoc postpenitencjarną).

Świadczenia, finansowane z przychodów Funduszu w części postpenitencjarnej, udzielane były przez Służbę Więzienną oraz zawodowych kuratorów sądowych osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin. Pomoc postpenitencjarna udzielana była również przez jednostki spoza sektora finansów publicznych, które otrzymały dotację celową ze środków Funduszu, po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

Plan finansowy Funduszu, pozytywnie zaopiniowany przez Radę Główną do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym i zatwierdzony w ustawie budżetowej, zakładał podział środków w proporcjach: 60% CZSW, 28% sądy oraz 12% organizacje pozarządowe.

Zgodnie z tym podziałem w 2013 roku na rzecz uprawnionych podmiotów przewidziano następujące kwoty:

- Centralny Zarząd Służby Więziennej - 9 678 000 zł
- Sądy okręgowe - 4 517 000 zł
- Organizacje pozarządowe - 1 935 000 zł

Rzeczywiste przychody Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – w części postpenitencjarnej, według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosły **14 158 242,55 zł**.

Powyższa kwota obejmuje środki pieniężne pochodzące z:

- środków pozostałych z roku poprzedniego: 1 120 793,23 zł
- potrąceń w wysokości 10% wynagrodzenia skazanych: 12 882 235,68 zł,
- odsetek: 147 600,26 zł,
- zwrotu dotacji wraz z odsetkami: 3 878,21 zł,
- darowizna pieniężna: 1 964,82 zł,
- pozostałe: 1 770,35 zł.

Zgodnie z zasadami gospodarki finansowej państwowych funduszy celowych, koszty realizacji zadań publicznych, dla których zostały powołane, mogą być pokrywane tylko w ramach posiadanych środków finansowych obejmujących bieżące przychody, w tym pozostałości środków z okresów poprzednich (art. 29 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

Podstawą gospodarki finansowej państwowego funduszu celowego jest roczny plan finansowy (art. 29 ust. 6 ustawy o finansach publicznych), uwzględniający również pozostałość środków z roku poprzedniego i zakładany stan funduszu na koniec roku. Środki funduszu celowego niewykorzystane w danym roku nie są zatem zwracane do budżetu państwa, ale przechodzą na następny okres i wydatkowane są na zadania publiczne, do realizacji których powołany został dany fundusz. Taka konstrukcja wydatkowania środków funduszy celowych zapewnia ciągłość realizacji tych zadań publicznych.

Przychody Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej przeznaczone na pomoc postpenitencjarną wydatkowane były na bieżąco przez Dysponenta Funduszu, którym jest Minister Sprawiedliwości. Z uwagi na zasadę finansowania kosztów Funduszu wyłącznie z jego przychodów, comiesięczne transze przekazywane dysponentom niższego rzędu, określane były na podstawie stanu środków na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc przekazania.

Środki na rzecz Centralnego Zarządu Służby Więziennej (pomoc udzielana przez dyrektorów jednostek penitencjarnych) oraz Sądów Okręgowych – za pośrednictwem Sądów Apelacyjnych (pomoc udzielana przez kuratorów sądowych) przekazywane były w comiesięcznych transzach w formie przelewów redystrybucyjnych do 25 dnia każdego miesiąca. Środki Funduszu na rzecz organizacji pozarządowych przekazywane są w formie dotacji celowych, na podstawie umów – po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

W roku 2013 z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – na świadczenia pomocy postpenitencjarnej, przekazano łącznie **13 004 000 zł (80,62 % planu)**.

Z uwagi na sposób przekazywania środków na rzecz CZSW oraz sądów, przychody Funduszu z miesiąca grudnia 2013 roku, w kwocie 1 110 621,58 zł przeszły na rok 2014.

W pierwszym kwartale ubiegłego roku nie przekazywano dysponentom niższego stopnia całości środków zgromadzonych na rachunku Funduszu. Ponadto w miesiącu kwietniu nie dokonano przelewów na rzecz sądów. Sytuacja ta spowodowana była koniecznością zabezpieczenia środków na realizację umów z organizacjami pozarządowymi, którym przyznano dotacje celowe z Funduszu.

Wysokość poszczególnych transz przekazywanych uprawnionym podmiotom w poszczególnych miesiącach określana była w ten sposób, aby w rocznym rozrachunku zachowane zostały procentowe proporcje całości przekazanych środków (60%, 28%, 12%). Biorąc pod uwagę wysokość przychodów w roku 2013, jak również sposób rozdysponowania tych środków (zwłaszcza na rzecz organizacji pozarządowych), rzeczywisty procentowy podział zachowany został niemal idealnie (60,14%, 28,32%, 11,53%).

Poniższa tabela przedstawia wysokość środków przekazanych na pomoc postpenitencjarną uprawnionym podmiotom w poszczególnych miesiącach 2013 r.:

Miesiąc	Środki przekazane	CZSW	Sądy	Organizacje pozarządowe
Styczeń	800 000 zł	500 000 zł	300 000 zł	0 zł
Luty	800 000 zł	500 000 zł	300 000 zł	0 zł
Marzec	800 000 zł	500 000 zł	300 000 zł	0 zł
Kwiecień	1 820 000 zł	320 000 zł	0 zł	1 500 000 zł
Maj	1 049 000 zł	546 000 zł	503 000 zł	0 zł
Czerwiec	1 071 000 zł	771 000 zł	300 000 zł	0 zł
Lipiec	1 088 000 zł	788 000 zł	300 000 zł	0 zł
Sierpień	1 077 000 zł	777 000 zł	300 000 zł	0 zł
Wrzesień	1 139 000 zł	789 000 zł	350 000 zł	0 zł
Październik	1 173 000 zł	823 000 zł	350 000 zł	0 zł
Listopad	1 130 000 zł	780 000 zł	350 000 zł	0 zł
Grudzień	1 057 000 zł	727 000 zł	330 000 zł	0 zł
Razem	13 004 000 zł	7 821 000 zł	3 683 000 zł	1 500 000 zł
Wykonanie planu w procentach	80,62%	80,81%	81,54%	77,52%
Procentowy udział w całości przekazanych środków w 2013 r.		60,14%	28,32%	11,53%

Z przychodów Funduszu w części postpenitencjarnej w roku 2013 pokryto również koszty i prowizje bankowe w kwocie 43 620,97 zł.

I. Wykorzystanie środków finansowych Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej przez Służbę Więzienną

W roku 2013 na rzecz Centralnego Zarządu Służby Więziennej przekazano środki finansowe w wysokości 7 821 000 zł. Więziennictwo dysponowało w 2013 r. środkami obrotowymi (pieniądze i materiały będące w dyspozycji na początku roku 2013 wraz ze środkami przekazanymi z MS w 12 transzach w analizowanym okresie) przeznaczonymi na realizację pomocy postpenitencjarnej w łącznej kwocie 10 556 945,49 zł.

W tym okresie udzielono ogółem 141 472 świadczenia osobom pozbawionym wolności oraz zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych, których łączny koszt wyniósł 7 727 019,49 zł, a średnia wartość świadczenia wyniosła 54,62 zł.

Otrzymane środki Funduszu w kwocie, która wpłynęła na rachunek bankowy CZSW, przekazano do 15 okręgowych inspektoratów Służby Więziennej (dalej OISW), a następnie do podstawowych jednostek penitencjarnych - zakładów karnych i aresztów śledczych.

Tabela - Szczegółowe dane o realizacji pomocy przez Służbę Więzienną w roku 2013

Pomoc osobom pozbawionym wolności i zwalnianym z zakładów karnych oraz aresztów śledczych, realizowana ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej w roku 2013.				
Zakres pomocy wg § 14 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (Dz.U. poz. 49).		Liczba świadczeń	Kwota dane w zł	Średnia w zł
pkt 1	Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielanie schronienia w ośrodku dla bezdomnych.	20	2 010,73	100,54
pkt 2	Okresowe dopłaty do bieżących zobowiązań czynszowych za lokal mieszkalny, do którego osoba ubiegająca się o pomoc ma tytuł prawny, a lokal mieszkalny nie jest użytkowany przez inne osoby.	281	56 236,11	200,13
pkt 3	Organizowanie i finansowanie poradnictwa prawnego, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.	3 024	89 511,08	29,60
pkt 4	Organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. ¹	1 236	1 091 101,50	882,77

¹ Dane obejmują: liczbę 1211 skazanych, którym zorganizowano na terenie zakładu karnego kursy zawodowe, ponosząc z tego tytułu koszty w łącznej kwocie 1 085 921,50 zł (średnio na osobę 897 zł), oraz 25 skazanych,

pkt 5	Organizowanie i finansowanie programów podnoszących kompetencje społeczne, mających na celu przeciwdziałanie czynnikom kryminogennym, a zwłaszcza agresji i przemocy, w tym przemocy w rodzinie oraz problemom uzależnień.	29 820	1 003 272,12	33,64
pkt 6	Zakup materiałów, narzędzi, wyposażenia oraz urządzeń, a także odzieży i obuwia ochronnego niezbędnych do realizacji programów, o których mowa w pkt. 5, oraz szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, a także wykonywania pracy nieodpłatnej.	22 536	759 955,93	33,72
pkt 7	Pokrywanie kosztów związanych ze specjalistycznym leczeniem lub rehabilitacją leczniczą oraz uzyskiwaniem orzeczeń o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.	1 440	230 649,26	160,17
pkt 8	Pokrywanie kosztów transportu specjalnego, zgodnie ze wskazaniami lekarskimi lub przejazdów do miejsca pobytu, nauki, terapii, pracy, zwłaszcza wykonywanej nieodpłatnie.	3 973	41 756,26	10,51
pkt 9	Pokrywanie kosztów związanych z uzyskaniem dowodu osobistego oraz innych dokumentów niezbędnych do uzyskania pomocy.	8 726	84 084,01	9,64
pkt 10	Pokrywanie kosztów badań specjalistycznych wymaganych przy kwalifikowaniu do udziału w programach, o których mowa w pkt. 5, szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pracy wykonywanej nieodpłatnie.	2 418	101 921,13	42,15
pkt 11	Pokrywanie kosztów grupowego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków osób zakwalifikowanych do udziału w szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe, programach wymienionych w pkt. 5 oraz pracy nieodpłatnej.	1 252	21 343,68	17,05
pkt 12	Promowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć służących skutecznej readaptacji skazanych (...)	967	13 525,11	13,99
pkt 13	Pokrywanie kosztów związanych z organizacją i udzielaniem pomocy rzeczowej.	30 304	2 218 037,96	73,19
pkt 14	Udzielanie świadczeń pieniężnych na cel wskazany przez organ udzielający pomocy – w szczególnie uzasadnionych wypadkach.	35 475	2 013 529,73	56,76
pkt 15	Prowizje i opłaty bankowe.	X	84,88	X
OGÓŁEM (suma z wierszy (pkt) 1 – 15) Ogólna liczba skreślonych z ewidencji 94 287 osób, w tym 67 059 skazanych, 12 951 tymcz. areszt. i 14 277 ukaranych ²		141 472	7 727 019,49	54,62

którym pokryto koszty szkolenia lub składania egzaminów w trybie indywidualnym poza terenem zakładu karnego (łącznie koszty 5 180 zł - średnio 207 zł na osobę).

² Ruch osadzonych - łącznie **183 350** osób - to znaczy liczba osób wpisanych (89 063) i skreślonych (94 287) z ewidencji zakładów karnych i aresztów śledczych w danym roku sprawozdawczym (tuż. 2013) - określa liczbę potencjalnych uprawnionych do ubiegania się o uzyskanie pomocy ze środków Funduszu. Ruch osadzonych zmalał w porównaniu z 2012 r. o niespełna 5 tys. osób.

II. Wykorzystanie środków finansowych Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej przez kuratorów sądowych

Kuratorska służba sądowa udzielała świadczeń finansowanych ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej osobom po opuszczeniu zakładu karnego oraz członkom ich rodzin, a także członkom rodzin osób pozbawionych wolności. Działania pomocowe kuratorów sądowych uzupełniają działania Służby Więziennej podejmowane na rzecz osób pozbawionych wolności i zwalnianym z zakładów karnych oraz mają na celu doraźną pomoc rodzinom tych osób. Świadczenia pomocowe tym grupom osób udzielane są do czasu otrzymania pomocy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.).

W roku 2013 kuratorzy dysponowali środkami obrotowymi (pieniądze oraz bony towarowe będące w dyspozycji na początku roku 2013 – pozostałe z z okresu poprzedniego, łącznie ze środkami przekazanymi z Ministerstwa Sprawiedliwości w 11 transzach w analizowanym okresie) przeznaczonymi na realizację pomocy postpenitencjarnej w łącznej kwocie 4 322 207,25 zł.

Ogólne koszty wszystkich udzielonych świadczeń, były wyższe niż wysokość środków przekazanych z Funduszu w analizowanym okresie. Ich realizacja była możliwa dzięki środkom pozostałym z poprzedniego okresu rozliczeniowego.

Przy podziale środków finansowych na rzecz poszczególnych okręgów sądowych kierowano się kryterium liczby osób skazanych na bezwzględną karę pozbawienia wolności w danym okręgu.

Poniższa tabela określa rodzaje świadczeń udzielonych przez kuratorów sądowych w roku 2013:

Rodzaje świadczeń	Wysokość wydatkowanych środków w zł
Udzielanie świadczeń pieniężnych na określony cel	1 015 331,65
Udzielanie pomocy w formie bonów	1 888 184,54
Udzielanie pomocy rzeczowej w formie innej niż bony	612 574,91
Dopłata do zobowiązań czynszowych, czasowego zakwaterowania	72 598,54

Pokrywanie kosztów kursów zawodowych, porad i leczenia specjalistycznego	19 942,39
Inne	101 540,94
Suma wydatkowanych środków w roku 2012	3 710 172,97

Pozycja „Inne” obejmuje w szczególności koszty związane z wyrobieniem niezbędnych dokumentów, opłaceniem kosztów dojazdu komunikacją publiczną w związku z leczeniem, szukaniem zatrudnienia czy też załatwianiem spraw urzędowych. Świadczenia te udzielane są zatem na zaspokojenie indywidualnych potrzeb osób uprawnionych do korzystania z Funduszu. W pozycji tej uwzględnione zostały również koszty bankowe (m.in. za wydawanie czeków) i prowizje (za zakup bonów towarowych).

Niepieniężne formy udzielanej pomocy, zwłaszcza w postaci bonów towarowych (51% wszystkich świadczeń) były finansowane ze środków Funduszu w stopniu znacznie większym, niż bezpośrednia pomoc pieniężna (świadczenia pieniężne stanowiły ok. 27% wydatków – tj. na poziomie zbliżonym do roku 2012, kiedy świadczenia pieniężne stanowiły ok. 30% wszystkich świadczeń).

III. Wykorzystanie środków finansowych Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej przez organizacje pozarządowe.

Działania organizacji pozarządowych, które uzyskały dotacje z Funduszu na realizację zadań zakresu pomocy postpenitencjarnej, uzupełniły działalność Służby Więziennej oraz kuratorskiej służby sądowej na rzecz osób opuszczających jednostki penitencjarne i ich rodzin oraz rodzin osób pozbawionych wolności, tj. osób szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne.

Środki na rzecz organizacji pozarządowych przyznawane były głównie na działania skierowane do osób opuszczających jednostki penitencjarne – na koszty związane z zapewnieniem całodobowego schronienia, wyżywienia i leczenia, a także podejmowaniem działań służących readaptacji społecznej, a przede wszystkim usamodzielnieniu podopiecznych i doskonaleniu zawodowemu.

Na dotacje celowe dla podmiotów pozarządowych wydatkowano środki finansowe w kwocie 1 500 000 z, co stanowi 77,52% planowanej kwoty (11,53% ogólnej puli środków przekazanych na świadczenia z zakresu pomocy postpenitencjarnej).

Udział w otwartym konkursie ofert, ogłoszonym w dniu w dniu 23 stycznia 2013 r. zgłosiło 48 podmiotów. Łączna kwota dotacji wnioskowanych w ofertach konkursowych opiewała na sumę 4 266 095 zł.

Środki Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej na rzecz podmiotów sektora pozarządowego przyznawane były w oparciu o umowę, zawartą zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 43 § 10 k.k.w. oraz art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych* (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

Rozliczenia dotacji dokonano na podstawie sprawozdań merytorycznych oraz dowodów księgowych złożonych przez beneficjentów. Sprawozdania te zweryfikowane zostały pod względem merytorycznym przez Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji, a pod względem formalno-rachunkowym przez Biuro Organizacji, Finansów i Kontrolingu

Ministerstwa Sprawiedliwości. Środki niewykorzystane do końca terminu wskazanego w umowach zostały zwrócone na rachunek Funduszu.

Lista podmiotów, którym przyznano dotacje celowe z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej na działania z zakresu pomocy postpenitencjarnej w roku 2013:

Lp.	Nazwa podmiotu	Przyznana kwota dotacji	Niewykorzystana kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie ALTER EGO w Warszawie	90 000	nie dotyczy
2.	Fundacja – Instytut św. Brata Alberta w Świnoujściu	90 000	nie dotyczy
3.	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż w Bielsku Białej	90 000	nie dotyczy
4.	Stowarzyszenie Pomocy Społecznej, Rehabilitacji i Resocjalizacji im. Hansa Christiana Kofoeda w Siedlcach	90 000	8 216,74 zł
5.	Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat” Oddział w Białymstoku	90 000	nie dotyczy
6.	Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat” Oddział w Warszawie	90 000	nie dotyczy
7.	Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna w Gorzowie Wielkopolskim	60 000	nie dotyczy
8.	Mokotowskie Hospicjum Świętego Krzyża w Warszawie	60 000	nie dotyczy
9.	Stowarzyszenie Pogotowie Społeczne w Poznaniu	70 000	nie dotyczy
10.	Stowarzyszenie Pomocy „Ludzie Ludziom” we Wrocławiu	60 000	nie dotyczy
11.	Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „Agape” w Borowym Młynie	55 000	nie dotyczy
12.	Fundacja Sławek w Warszawie	90 000	nie dotyczy
13.	Dom Wspólnoty Barka w Drezdenku	70 000	nie dotyczy
14.	Małopolskie Stowarzyszenie „Probacja” w Krakowie	90 000	nie dotyczy
15.	Fundacja Chrześcijańska NEBO w Warszawie	45 000	nie dotyczy
16.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Wychodzącym na Wolność „EMAUS” w Gdańsku	75 000	nie dotyczy
17.	Stowarzyszenie „POMOC” w Rzeszowie	40 000	nie dotyczy
18.	Stowarzyszenie POSTIS w Lublinie	60 000	nie dotyczy
19.	Stowarzyszenie Integracyjne Wspólnoty Barka w Chudobczycach	80 000	nie dotyczy
20.	Fundacja Human „LEX” Instytut w Ełku	45 000	nie dotyczy
21.	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Katowickie w Katowicach	25 000	nie dotyczy
22.	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – koło Gliwickie w Gliwicach	25 000	nie dotyczy
23.	Stowarzyszenie Obrony Praw Człowieka w Dębicy	10 000	nie dotyczy